

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 21 września 2004 r.

36585

RPO-464290-I/04/HG

Pan
Andrzej Kalwas
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

Otrzymałem list, którego autor przedstawił zastrzeżenia do niektórych uregulowań ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 z późn. zm.), między innymi dotyczące przeniesienia sędziego - bez jego zgody - na podstawie orzeczenia sądu dyscyplinarnego, wydanego na wniosek kolegium właściwego sądu lub Krajowej Rady Sądownictwa na inne miejsce służbowe, gdy wymaga tego wzgląd na powagę stanowiska (art. 75 § 2 pkt 3 ustawy). W razie uwzględnienia wniosku od orzeczenia sądu dyscyplinarnego sędziemu środek odwoławczy nie przysługuje. Natomiast w świetle obowiązujących przepisów (art. 131 § 2 ustawy) na uchwałę sądu dyscyplinarnego odmawiającą uwzględnienia wniosku, o którym mowa wyżej, Krajowej Radzie Sądownictwa oraz kolegium Sądu, które złożyło wniosek przysługuje zażalenie. Zdaniem autora listu uregulowanie takie ogranicza prawo strony do zaskarżenia orzeczenia wydanego w pierwszej instancji, a brak jest interesu publicznego, który uzasadniałby wprowadzenie takiego ograniczenia.

O zajęcie stanowiska w powyższej sprawie zwróciłem się do Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa. W przekazanym stanowisku Krajowa Rada Sądownictwa wyraziła wprawdzie pogląd, że na orzeczenie sądu dyscyplinarnego w przedmiocie przeniesienia sędziego na inne stanowisko służbowe, gdy wymaga tego wzgląd na powagę stanowiska sędziemu przysługuje zażalenie i wynika to z ogólnych zasad postępowania przed sądami dyscyplinarnymi (art. 128 ustawy), a przede wszystkim z art. 78 Konstytucji, który gwarantuje każdej ze stron prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji, jednocześnie zaznaczając, że interpretacja przepisu

należy w tym przypadku do sądu dyscyplinarnego, tak jak miało to miejsce np w sprawie SNO 59/03. W sprawie tej Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w postanowieniu z dnia 21 października 2003 r. stwierdził, że od orzeczenia sądu dyscyplinarnego w przedmiocie przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe bez jego zgody, ze względu na powagę stanowiska, wydanego na podstawie art. 75 § 2 pkt 3 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, przysługuje odwołanie.

Z uzasadnienia postanowienia (którego kopię załączam) wynika, że Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny rozpoznając sprawę rozważał jednocześnie czy art. 75 § 4 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie w jakim nie przewiduje odwołania od orzeczenia sądu dyscyplinarnego wydanego w sprawie przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe bez jego zgody ze względu na powagę stanowiska, jest zgodny z postanowieniami Konstytucji RP. W ocenie Sądu Najwyższego „przeprowadzona analiza sprawy o przeniesienie sędziego na inne miejsce służbowe bez jego zgody, z uwagi na powagę stanowiska, w kontekście uregulowań konstytucyjnych dotyczących prawa do sądu, prawa do zaskarżania orzeczeń wydanych w pierwszej instancji i dwuinstancyjności postępowania sądowego" dała mu na podstawę do stwierdzenia, że „przepis art. 75 § 4 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, w zakresie nieprzewidującym możliwości wniesienia przez stronę odwołania od orzeczenia sądu dyscyplinarnego, wydanego w pierwszej instancji, jest sprzeczny z przepisami art. 45, art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji RP". W związku z tym Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny postanowił odmówić zastosowania niekonstytucyjnego, we wskazanym zakresie, przepisu art. 75 § 4 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych. Powstała natomiast w ten sposób luka w prawie zdaniem Sądu Najwyższego można było usunąć sięgając bezpośrednio do postanowień Konstytucji i przyjmując je za podstawę prawną rozstrzygnięcia w sprawie.

Stanowisko Sądu Najwyższego - Sądu Dyscyplinarnego przedstawione w powyższym postanowieniu w pełni podzielam, jednakże dotyczy ono konkretnej sprawy i nie wiąże sądów dyscyplinarnych rozstrzygających tego rodzaju sprawy. Interpretacja przepisu w tym zakresie, w każdym przypadku należy więc do właściwego sądu dyscyplinarnego.

Wprawdzie niema przeszkód wystąpienia w tej sprawie, ze stosownym wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności powyższego przepisu ustawy z Konstytucją RP, jednakże wobec niewątpliwości sprawy, działając na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o podjęcie inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do zmiany art. 75 § 4 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych poprzez wprowadzenie zapisu umożliwiającego sędziemu w sprawie przeniesienia go na inne miejsce służbowe, bez jego zgody, ze względu na powagę stanowiska, wnoszenie środka odwoławczego, co na pewno znacznie skróci czas

oczekiwania na wprowadzenie proponowanej przeze mnie nowelizacji. Ponadto problem bezpośredniego stosowania Konstytucji przez sądy jest szeroko dyskutowany w piśmiennictwie, w toku której pojawiają się zastrzeżenia, że sądy odmawiając zastosowania przepisu uznanego przez nie za sprzeczny z Konstytucją i stosując bezpośrednio Konstytucję wkraczają w kompetencje Trybunału Konstytucyjnego, co wskazuje na potrzebę ustawowego uregulowania tej kwestii, a tym samym przemawia za pilną zmianą art. 75 § 4 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Będę zobowiązany Panu Ministrowi za powiadomienie mnie o zajętych w tej sprawie stanowiskach.

Z wyrazami szacunku

/-/